

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. II. Vtrùm ad cognoscenda objecta indigeat Angelus speciebus
impreßis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

DISPUTATIO LXXIV.

De potentia cognoscitiva & speciebus Angelorum.

SECTIO PRIMA.

Inquiruntur quedam circa intellectum Angelicum.

I. Circa distinctionem potentiarum ab Angelo, et animâ, dictum est in Philosophia.

II. Angelum quidam dicebant esse suam intellectiorem.

III. Angelus non est sua intellectio.

Efficax huius rei propositio.

IV. Si Angelus esset sua intellectio, fieret essentialiter beatissimus.

V. Angelus non est sua voluntas, ergo nec sua intellectio.

Ostenditur actus voluntatis in Angelo realiter ab eius substantiâ distinguui.

Hic disputant aliqui, utrum potentia intellectiva & volitiva Angeli distinguantur realiter ab illius substantiâ: sed hanc questionem latè tractavi in libris de anima Disp. 12. eadem enim ratio quoad hoc est de Angelo, & animâ rationali. Ex illo ergo loco suppono potentias hæc ab Angeli substantiâ esse indistinctas.

Vitandum nihilominus aliud extremum, Averrois nimirum, & aliorum quorundam ex antiquis Philosophis, qui licet in animâ rationali dicant intellectiorem esse aliquid ab ea distinctum, de intelligentiis nihilominus affirmant intellectiorem actualem ab earum substantiâ non distinguui.

Contrarium tamen docent Theologi omnes cum S. Thoma q. 54. art. 1. & 2. estque communis sententia Sanctorum Patrum, quos latè refert Suarez, hic, lib. 2. cap. 1. Probatur verò, quia multa intelligit Angelus, quæ antea non intelligebat, nec, si cognitionem sui ipsius excipias, ullam penè rem ita necessariò cognoscit, ut ab illius actuali intellectu cessare per intervalla non possit, ergo actualis intellectio est aliquid ab Angelis distinctum, nisi quis hic ponere velit mysterium actus liberi Dei, quod tamen in creaturis non est admitendum; imò nec in ipso Deo nisi cogeret necessitas.

Confirmatur primò: Angeli enim futura non cognoscunt necessariò, nec secreta cordium. Confirmatur secundò: Fide siquidem constat Angelos, actus aliquos intellectus, ut visionem beatificam à Deo gratis accipere, ergo non sunt illorum essentialiter beatissimi, sic enim æquè essentialiter essent beati, ac sunt substantiæ spirituales, posito quòd existant, hoc tamen certum est esse omnino falsum.

Confirmatur tertio: multos namque actus voluntatis habet Angelus, tum naturales, tum supernaturales, non secum identificatos, ergo & actus intellectus: consequentia constat à paritate rationis; antecedens quoad actus supernaturales patet in variis actibus virtutum, quos non habet secum identificatos, tum quia non semper in eo, nec necessariò existunt, tum quia nihil supernaturale identificari potest cum naturali. De actibus etiam naturalibus probatur, multa enim peccata in inferno committunt demones, quæ tamen non sunt ipsorum substantia, sic enim necessariò peccarent, siquidem necessariò existunt, cum non sit in eorum potestate non existere: imò essent ipsum peccatum. Utrum autem actus tum intellectus tum voluntatis in Angelo distinguantur ab illius substantiâ tanquam modus à re, vel tanquam una res ab aliâ, idem dicendum quod de actibus animæ rationalis dixi in libris de anima.

De intellectu Angelico, ejusque distinctione, VI. specificatione, unitate & objecto fusè disputat Suarez hic, lib. 2. cap. 2. Vasq. tom. 1. in 1. partem disp. 7. num. præcipuè 12. Hurtado disp. 5. de anima. Illud probabile videtur, intellectus Angelorum non distinguui penes diversa objecta, cum omnes secundum probabilem sententiam ad eadem objecta extendantur, sed differunt per diversum in illa tendendi modum, sicut in intellectu & voluntate contingit, quæ eadem semper respiciunt objecta.

Differunt ergo specie intellectus Angelici, quòd in eadem objecta tendant per actus specie distinctos: hi verò actus ab aliis actibus distinguuntur seipsis, quòd scilicet, esto eadem interdum objecta repræsentent, diversâ tamen claritate, non tam graduâli, quàm substantiali; sicut variaz qualitates substantialiter sunt diversæ, ut secundum multos lux in sole, & corporibus beatorum. Addo mihi probabile videri, non omnia æqualiter objecta respicere singulos intellectus Angelicos, sed quòd perfectiores sunt, ed petere ad plura objecta extendi, ita ut, quamvis non determinentur fortassis ad hæc objecta potiùs quàm ad illa, numerus tamen objectorum sit determinatus, ita ut ad plura naturaliter extendi nequeant, de quo postea fortè recurret sermo.

SECTIO SECUNDA.

Utrum ad cognoscenda objecta indigeat Angelus speciebus impressis.

QUÆRI hic primò solet utrum Angelus eget concursu objecti, vel alicujus locum illius suppletis, ut res intelligat. Resp. breviter, contra Durandum, Gabrielem, & alios nonnullos, universim negantes species, & Altisidorenses, qui licet homini species impressas tam sensitivas, quàm intelligibiles concedat, negat nihilominus eas Angelis, quod etiam docere videtur Vasquez: Resp. inquam, Angelum ad cognoscendum plurima objecta indigere speciebus intelligibilibus: ita S. Thomas hic q. 55. art. 2. quem sequuntur Thomista, Capreolus, Cajetanus, Ferrara, & alii. Tenet etiam S. Bonaventura, Scotus in 2. disp. 3. q. 10. Halensis, & alii, Suarez, hic, lib. 2. de Angelis cap. 3. num. 6. estque communis hodie Theologorum sententia. Dixi ad intelligendum plurima objecta, utrum enim ad omnia omnino objecta cognoscenda Angelus indigeat speciebus, videbimus postea.

Imprimis itaque ad præterita & futura repræsentanda necessaria videntur species; cum enim intellectus Angeli ad hæc vel illa objecta cognoscenda sit indifferens, & nunc hæc cognoscit nunc illa, aliquod habere debet determinativum, nullum autem

VI. Intellectum Angelici, ut penes diversa objecta, sed penes diversum in ea tendendi modum distinguuntur.

VII. Distinguntur intellectus Angelici per actus specie distinctos.

I. Negant quidam Angelum ad plura objecta indigere speciebus.

Species Angeli ad plurima objecta cognoscenda sunt necessaria.

II. Certum videtur ad præterita & futura cognoscenda requiri species.

SECTIO TERTIA.

De productione specierum.

autem aliud assignari potest præter species; objectum siquidem in hoc casu existens nullum est, ac proinde physice ad cognitionem (quod in omni cognitione creata objecti munus est) nequit per se concurrere, cum, ut supponimus, nullum existat. Quod autem hoc sit munus objecti, est communis philosophorum doctrina, probaturque ex S. Augustino lib. 9. de Trin. cap. 12. ubi, *Liquido, inquit, tenendum est quod omnis res quamcumque cognoscimus, congenerat in nobis notitiam sui, ab utroque enim notitia paritur, cognoscente & cognito. Quæ voces aperte indicant concursum physicum: ex quo ortum habuit dictum illud, Ex objecto & potentia paritur notitia.* Deinde juxta philosophos, cognitio est imago objecti, ratio autem imaginis requirit concursum effectivum respectu illius, cuius est imago; quam ob causam licet filius in divinis, ut in materia de Trinitate vidimus, æquæ referat Spiritum Sanctum, ac Patrem, docent tamen Theologi cum non esse imaginem Spiritus Sancti, sed solius Patris, quia à Patre solo, non à Spiritu Sancto procedit.

S. Augustinus.

Ex objecto & potentia paritur notitia.

Ex ratione imaginis ostenditur requiri species.

III.

Pro objectis etiam existentibus, multa enim sæpe distant ab Angelo, sicque in ipsius intellectum agere non possunt. Nec dici potest quod affirmat Gabriël, dari scilicet actionem in distans; hoc enim primò repugnat veræ philosophiæ, deinde incredibile videtur arenulam exiguam posse agere in Angelum, in cælo empyreo existentem, imò est contra omnem experientiam, cum videamus stellas etiam maximas vix agere in oculum. Quid autem dicendum sit de objectis quibuscumque intimè Angelo præsentibus, dicitur sect. sequente.

IV.

Sola objecti existentia non sufficit, sine actu in physico.

Nec etiam sufficit speciem informare Angelum in intellectu.

Quomodo hæc species excitentur.

V.

Sola etiam cognitio rerum in substantia Angelum, non sufficit ad eas cognoscendas minime.

PRÆCIPUA hæc difficultas est, à quo species Angeli intelligibiles, producantur. Communis sententia est Angelos eas nec recipere ab objectis, nec in se producere, neque abstrahere à rebus materialibus, sed à Deo infusus accipere: ita S. Thomas hic q. 55. art. 2. & 2. contra Gentes, cap. 96. quem sequitur Cajetanus, Ferrara, & alii Thomistæ, Suarez lib. 2. cap. 6. Arrubal, Vasquez, Tannerus, & alii. Primum, quòd scilicet eas ab objectis non recipiant, jam probatum est, cum objecta distent sæpe, sæpe non existant. Secundum, quòd scilicet eas in se non producat, nec abstrahat ab objectis, probatur, productio siquidem specierum est proprium munus objectorum, ubi eas possunt producere, ubi verò non possunt spectat ad Deum tanquam ad causam primam ut eas producat, & causarum secundarum defectus suppleat, ut in aliis rebus facere solet. Confirmatur, si namque Angelus per se & adequatè posset species objectorum producere, posset similiter sine specie actus circa objecta illa exercere, nec enim difficilius est objecti vices in uno supplere, quam in alio.

I. A quo hæc species producantur.

Communis sententia est, eas à Deo produci.

Angelus si posset producere species, posset etiam actus suos speciebus producere.

II.

Differentia inter Angelum & animam, circa productionem specierum.

Quod si quis objiciat, animam species intelligibiles objectorum, concurrente simul phantasmate, in se producere, & hoc modo ab objectis abstrahere. Responderi solet animam, non id facere, nisi excitatam à phantasmate à quo prius informatur. Adversarii autem volunt Angelum per se directè & adequatè, nullo præcedente actu, species, etiam intuitivas & claras rerum immediatè abstrahere: si verò solum contendant Angelum per alium alium actum species abstractivas nonnullarum rerum acquirere, posset fortasè, inquit admitti.

III.

Licet Deus species Angelorum producat, non possunt tamen naturaliter omni specie carere.

Dices: si Deus producat species intelligibiles in Angelis, ergo carere possent omni specie, quod tamen videtur inconveniens. Distinguo consequens: possent carere omni specie supernaturaliter, si nimirum Deus uti vellet potentia sua absolutà, concedo consequentiam, nec in hoc quidquam est incommodi: sicut hoc modo orbari potest sol luce, ignis calore, materia omni formà &c. Nego tamen posse Angelos omni specie naturaliter, & sine miraculo carere; cum enim sint partes Universi, imò præcipuæ & intellectuales, debetur ipsis cognitio multarum rerum, saltem quæ ad hoc Universum in quo sunt, pertinent, & consequenter debentur similiter iis instrumenta ad cognitionem illam acquirendam requisita.

IV.

Affirmant aliqui Angelos species ab objectis recipere.

Hæc est communis sententia: Scotus tamen in 2. disp. 3. q. 11. ait Angelum species in particulari ab ipsis objectis recipere, licet concedat species rerum in universali fuisse illi ab initio concreatas. Idem sentit Durandus, Gabriël, Hænsis, Major, & alii. Nec ab hoc multum discrepat Molina q. 55. art. 2. disp. 2. Eandem etiam sententiam insinuat Arriaga disp. 4. de anima num. 88. P. Grahadò verò tract. 3. de Angelis disp. 3. num. 6. vult species intelligibiles ab essentia Angeli, tanquam proprias illius passiones, dimanare, quod etiam tenet Valentia q. 6. puncto 3. Idem docet Cajetanus, & alii. Vasquez etiam hic, Disp. 201. cap. 3. existimat rem valde esse incertam, utrum scilicet à Deo

Deo